

Bruiloft in Kana

Preek over Johannes 2:1-11

Te lezen: Johannes 2:1-11
Utrecht Silo, 13 februari 1972

In het Johannesevangelie leren we Jezus kennen als een man van de klok. Als iemand die voortdurend op zijn horloge moet kijken, omdat hij aan tijd gebonden is.

Johannes 7 vertelt, dat de broers van Jezus naar Jeruzalem willen gaan, om het Loofhuttenfeest te vieren. Als familieleden, die het beste met hun broer voor hebben, raden ze Jezus aan met hen mee te gaan.

Loofhutten: de heilige stad vol pelgrims. Feest in de tempel. Hoogtijdagen in het joodse kerkelijke jaar.

Is er voor Jezus een geschikter moment, en passender entourage denkbaar om zich bekend te maken als iemand die door God gezonden is? Maar Jezus kijkt op zijn horloge. 'Nee', zegt hij tegen zijn broers, 'mijn tijd is nog niet gekomen'. Het is voor mij nog niet zo laat, dat ik naar Jeruzalem moet gaan. Gaan jullie rustig feest vieren in Jeruzalem. Ik wacht daarmee, tot het mijn tijd is.

Dit lezende krijg je de indruk, dat Jezus iemand is, door God naar de aarde gezonden, om op een zeker uur X een geheime opdracht te volbrengen. Een geheime opdracht, die van zijn hemelse opdrachtgever niet eerder, maar ook niet later uitgevoerd mag worden dan op dat ene uur X. Jezus' levensgeschiedenis is daarom: één wachten op het uur X.

Al lezende krijgt deze geschiedenis je te pakken, en ga je je een detective voelen, bij elke bladzijde op zoek naar het geheim van het uur X. En je speurt niet tevergeefs. Want het enkele spoor dat Jezus achterliet, wijst in een bepaalde richting: Dat uur X heeft kennelijk te maken met het gaan naar Jeruzalem ten tijde van een feest. Want als Jezus niet naar Jeruzalem wil gaan ten tijde van een feest, geeft hij hiervoor als reden, dat het nog te vroeg is, dat zijn uur nog niet gekomen is. Vandaar, dat de aandacht tot het uiterste gespannen is, wanneer Jezus later, in Johannes 8, wel in Jeruzalem verschijnt, zelfs in de tempel een toespraak houdt. Nu moet het gebeuren! Dit zal het uur X zijn!

Jezus jaagt bij die gelegenheid de hogepriesters en farizeeën tegen zich in het harnas, door zich te presenteren als iemand door God gezonden. We lezen verder, dat de joodse geestelijkheid hem tracht te grijpen. 'Maar', schrijft Johannes, 'niemand deed hem iets, omdat zijn tijd nog niet gekomen was.'

't Is dus toch nog niet zover! Het is nog steeds: wachten op het uur X. Maar er is wel weer een spoor achtergelaten. In dat uur X zal Jezus tijdens een joods feest in Jeruzalem zijn. En dan zullen de hogepriesters de handen aan hem slaan. Want dat dit nu al niet gebeurd is, heeft maar één reden: het was er nog te vroeg voor; het uur X was nog niet gekomen.

Wanneer u met het lezen van de geschiedenis van de op het uur van actie wachtende Jezus bent gevorderd tot Johannes 12, treft u een gedeelte, dat het laatste stukje vormt van de legpuzzel van het mysterieuze uur X. Het NBG heeft er als opschrift boven geplaatst: Jezus spreekt over zijn dood. Jezus zegt daar: de tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.'

Eindelijk is het dan zo laat! Het uur X is aangebroken, waarin Jezus zijn opdracht zal uitvoeren.

Wat zal er in dat uur gebeuren? Volgens Jezus' eigen woorden zal hij in dat uur tot majesteit verheven worden. En wat dat inhoudt, maakt Jezus duidelijk, wanneer hij verder gaat met te zeggen: 'Als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht. Wat moet ik zeggen: Vader, laat dit ogenblik aan mij voorbijgaan? Maar hiervoor ben ik juist gekomen.' Het geheim van het uur X is nu ontraadseld: in het uur X zal Jezus tijdens een feest in Jeruzalem zijn. De hogepriesters zullen dan de handen aan hem slaan. Jezus zal sterven, en als gestorven graankorrel vrucht dragen.

Dat Jezus in het uur X tot majesteit verheven zal worden, wil dus zeggen, dat hij in dat uur zal sterven. Jezus' dood betekent zijn verheffing tot majesteit! Dit heeft wel enige uitleg nodig. In de Bijbel wordt met het woordje 'majesteit' de glorie en de luister, de lichtglans bedoelt die bij God hoort.

Op een bruiloft kun je de bruid geen groter compliment maken, dan haar te zeggen dat zij er stralend uit ziet. Een stralende bruid: de vreugde en liefde stralen haar van het gezicht. Met excuses voor de gebrekkige beeldspraak: zo stralen zijn majesteit, heiligheid en macht God van zijn aangezicht. God is omgeven door een stralend licht, dat van zijn goddelijkheid getuigt. Deze lichtglans, deze luister wordt in de Bijbel Gods majesteit genoemd.

In het uur X zal Jezus tot majesteit worden verheven. Dat wil zeggen: van de stervende Jezus zal Gods heerlijkheid stralen. Op de gekruisigde zal de lichtglans rusten die bij God zelf hoort. De lichtglans van Gods macht, majesteit en wijsheid. Dat klinkt ongeloofwaardig. De aan het kruis stervende Jezus is toch een toonbeeld van onmacht, van ontluistering, van mislukte goede bedoelingen? Aan de gekruisigde is toch niets meer zichtbaar van Gods luister en majesteit? Toch wel!

We hebben met Goede Vrijdag namelijk niet goed gekeken, wanneer we alleen maar duisternis zien. In alle donkerheid van Goede Vrijdag is de lichtglans zichtbaar. De lichtglans van Gods majesteit, de glans van zijn macht en wijsheid. En deze lichtglans is in de nacht van Goede Vrijdag zichtbaar als de ochtendschemering van Paasmorgen.

Pas in het licht van Pasen kunnen we scherp zien wat er op Goede Vrijdag aan de hand is. In het licht van de opstanding kunnen we zeggen: op de machteloos en krachteloos aan het kruis stervende Jezus rust de lichtglans van Gods macht om uit de dood te redden, rust de glans van Gods opstandingskracht. In het licht van Pasen zien we het heel scherp: op de gekruisigde rust Gods heerlijkheid, de lichtglans van zijn macht, majesteit en niet falende wijsheid.

Dit zijn de instructies voor het uur X in de agenda van Jezus: stervend Gods majesteit zichtbaar maken.

In het uur X geldt: van het gelaat van de stervende Jezus zullen de mensen Gods majesteit, de lichtglans van Gods macht en heerlijkheid zien stralen. In de daden van de lijdende Jezus zal Gods macht zichtbaar zijn als liefde, als tot redden machtige liefde. In de woorden van de gekruisigde zal Gods majesteit hoorbaar zijn als woord van genade.

'Nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn'. Dit kan niet het woord van de ontluisterde zijn. Dit is het woord van iemand die een koninkrijk heeft weg te geven. Dit kruiswoord is een koninklijk, majesteitelijk woord.

In het uur X zal Jezus verheerlijkt worden. Op de gekruisigde zal de lichtglans van Gods macht en majesteit zichtbaar zijn, als in liefde en genade ten behoeve van ons ingezette macht en majesteit.

En dan zal Jezus zijn opdracht hebben uitgevoerd: hij zal God geopenbaard hebben.

Hij zal de mensen stervend een blik in Gods hart hebben gegund.

Wij lezen de geschiedenis van de bruiloft te Kana. Ook in deze geschiedenis verschijnt Jezus als de man die wacht op het uur X. U kent de situatie. Het feest dreigt in een afschuwelijke anticlimax te eindigen. Want de feestdrank raakt op. De bodem van de wijnvaten is al zichtbaar. Nog even en de benzinetank van het feest is leeg. Het feestmotortje zal nog een paar sputters laten horen en dan stokken. De obers komen met lege handen uit de keuken. De violist van het feestorkest krijgt het door en raakt van schrik van de wijs. Een vrolijk stuk muziek sterft in een paar vreselijk valse noten.

Stilte. Een zenuwachtig gefluister onder de gasten eindigt in een pijnlijk zwijgen. Een zwijgen dat oom Piet tenslotte verbreekt door zijn echtgenote toe te roepen: 'Kom vrouw, we gaan naar huis. Dan kunnen we nog net het laatste journaal zien.' Dit blijkt het verlossende woord te zijn. Want in korte tijd is de feestzaal verlaten. Lege glazen op de tafels. Uitgetrapte peukjes op de grond. Slingers die wezenloos van het plafond omlaag hangen. Een inriest gezicht. Vooral wanneer je bedenkt, dat het hoogtepunt van het feest nog had moeten komen! Er is niets zo treurig als een feest dat plotseling geen feest meer kan zijn.

Maria heeft als eerste ontdekt welke ramp er dreigt. Ze ziet het treurig einde van de bruiloft al voor zich. Ze kent nog één mogelijkheid. Ze gaat naar haar zoon toe. Alleen Jezus zal het feest nog kunnen redden.

'Jezus', moet je horen, ze hebben geen wijn meer. En je weet wat dat betekent.' En dan reageert Jezus opnieuw als de man die aan het uur X gebonden is. Hij kijkt op zijn horloge en antwoordt zijn moeder: 'Wat wilt u van me? Mijn tijd is nog niet gekomen!'

Laten we eerlijk zijn. Dit antwoord klinkt ons onbehoorlijk en onbegrijpelijk in de oren. Het klinkt onbehoorlijk: 'Wat wilt u van me?' Of zoals het letterlijk uit het Grieks vertaalt luidt: wat hebben u en ik gemeenschappelijk, dat u zich met mijn zaken bemoeit?

Is dat nu taal van een zoon tegenover zijn moeder? Het antwoord klinkt ook onbegrijpelijk: 'Mijn tijd is nog niet gekomen!'

We begrijpen er niets van. Wat heeft dat verzoek van Maria nu te maken met het uur X van Jezus? Hoe kan Jezus het dreigend treurig einde van de bruiloft te Kana nu in verband brengen met het uur waarop hij in Jeruzalem zal zijn en waarin de hogepriesters de handen aan hem zullen slaan, het uur waarin hij zal sterven? Wat heeft Maria's verzoek aan Jezus om wijn te geven, nu van doen met Jezus' levensopdracht stervend zijn leven te geven?

Het is niet zo belangrijk of wij verband zien tussen het opraken van de wijn tijdens de bruiloft te Kana en het uur X van Jezus' sterven. Het is alleen belangrijk, dat Jezus zelf dit verband legt. Pas nadat wij van Jezus hebben geaccepteerd dat er dit verband is, zullen wij deze geschiedenis gaan begrijpen.

Jezus' leven wordt van minuut tot minuut beheerst door het uur X van zijn kruisdood. Ook zijn aanwezigheid op de bruiloft te Kana wordt beheerst door het uur waarop hij stervend verheerlijkt zal worden. Het kruis werpt zijn schaduw vooruit. Over Jezus' optreden op die bruiloft valt de schaduw van het uur waarin van het gelaat van de stervende Jezus Gods heerlijkheid zal stralen, de lichtglans van Gods machtige, reddende liefde en koninklijke genade.

Johannes zegt ook met zoveel woorden, dat wij de geschiedenis van de bruiloft te Kana op deze manier moeten lezen. Want hij eindigt zijn verhaal met de opmerking:

‘Dit heeft Jezus in Kana, in Galilea als eerste wonderteken; hij toonde zo zijn grootheid.’

Dat woordje ‘grootheid’ legt het verband tussen Kana en Golgotha . Het moment waarop Jezus te Kana water in wijn veranderde is een teken, een voorteken van het uur waarop Jezus stervend Gods majesteit, de lichtglans van Gods macht tot redden zal tonen. Het door Jezus in wijn veranderde water is een voorproefje van de avondmaalswijn, een voorproefje van het door Jezus vergoten bloed. Toen Jezus het feest te Kana redde, toonde hij al een glimpje van de reddende liefde van Golgotha.

Jezus’ leven wordt van minuut tot minuut beheerst door het uur X van zijn sterven. Ook over Jezus’ aanwezigheid op de bruiloft te Kana, valt reeds de schaduw van het kruis. Wanneer wij hierop attent gemaakt zijn, klinkt het antwoord dat Jezus zijn moeder gaf, ons heel anders in de oren. ‘Wat wilt u van me?’

Wat hebben u en ik gemeenschappelijk, dat u zich met mijn zaken bemoeit? Dit is niet het antwoord van een zoon, die niet weet hoe hij zich tegenover zijn moeder behoort te gedragen. Het is het antwoord van hem, die eerst zoon van God en daarna zoon van zijn moeder is.

Jezus’ leven wordt beheerst door de instructies in zijn agenda voor het uur X. En deze instructies heeft God in zijn agenda geschreven en niet zijn moeder. De opdracht om te sterven en stervend Gods heerlijkheid, de lichtglans van Gods liefde zichtbaar te maken, behoort tot de zaken van de zoon van God, niet tot de zaken van de zoon van Maria. Als zoon van God zal Jezus in het uur X aan het kruis sterven, niets als zoon van Maria.

Inderdaad: Wat heeft Maria met Jezus gemeenschappelijk, dat zij zich met Jezus’ zaken van het uur X zou kunnen bemoeien? Het uur X, het uur van de kruisdood, verbreekt de moeder-zoon relatie tussen Maria en Jezus. Dat doet het kruis nu al, tijdens de bruiloft te Kana, nu het kruis alleen nog maar zijn schaduw over Jezus en Maria vooruit werpt. Wanneer het kruis er werkelijk staat, blijkt pas goed hoezeer het Maria en Jezus als moeder en zoon scheidt.

Johannes 19 beschrijft het uur X waarin Jezus gekruisigd werd. Daar lezen we: toen Jezus, hangend aan het kruis, zijn moeder zag staan en bij haar de leerling van wie hij veel hield, dat is Johannes zelf, zei hij tegen zijn moeder: ‘Dat is uw zoon.’ En daarna tegen de leerling ‘Dat is je moeder.’ Vanaf dat moment, het uur X, nam die leerling Maria bij zich in huis.

Zo volkomen wordt Jezus in het uur X beheerst door de zaken van God, dat hij niets gemeenschappelijks met zijn moeder heeft. De moeder-zoon relatie tussen Maria en Jezus wordt met zoveel woorden verbroken.

Johannes, de leerling, zal voortaan Maria’s zoon zijn. De eerste scheuren van deze breuk van het uur X worden zichtbaar tijdens de bruiloft in Kana. Want het uur waarop Jezus water in wijn veranderde, is een teken dat heenwijst naar het uur X, waarin Jezus de avondmaalswijn zal geven, aan het kruis zijn bloed zal vergieten. Het uur waarop Jezus de bruiloft in Kana van een treurig einde redde, door voor wijn te zorgen, is een teken dat heenwijst naar het uur X, waarin Jezus voor de wijn zal zorgen, die het grote bruiloftsfeest aan het eind van de tijden mogelijk maakt: het bruiloftsfeest van het Lam.

Jezus, de wijn is op. Het feest dreigt te mislukken. Zorg voor de wijn die het feest kan redden! Maar Jezus kijkt op zijn horloge.

‘Neen’, zegt hij, ‘Het is nog niet zo laat dat ik voor de avondmaalswijn zal zorgen, mijn bloed zal vergieten. Het uur is nog niet gekomen, dat ik de wijn zal schenken, die

maakt dat er eeuwig feest gevierd kan worden. Maar ik zal vast een teken van dit alles geven. Ik zal vast een voorproefje van de avondmaalswijn te drinken geven. En toen veranderde Jezus water in wijn. En feest dat zij daar in Kana verder gevierd hebben....!’

De stervende Jezus toont ons de heerlijkheid van God, de lichtglans van Gods reddende liefde macht, van zijn koninklijke genade. Hij gunt ons een blik in Gods hart. De gekruisigde openbaart ons God. En hij openbaart ons God als degene die wil dat wij feestvieren. Want de geschiedenis van de bruiloft in Kana vertelt ons, dat Jezus zijn bloed heeft gegeven opdat wij feest zouden kunnen vieren. De avondmaalswijn is de feestdrink van het nieuwe leven. In het avondmaal viert de gemeente het nieuwe leven. Er is niets zo treurig als een feest, dat plotseling geen feest meer kan zijn.

Misschien heeft uw leven wel wat van de bruiloft te Kana op het moment dat de wijn opraakte. Alles is er wel, maar het mist de inhoud. Het orkest zit er wel, met de instrumenten blinkend gepoetst, maar het speelt niet. U hebt een feestwinkel vol slingers en andere versiersels leeggekocht, maar ze hangen wezenloos en doelloos van het plafond omlaag. De mensen zijn er wel, maar ze draaien onrustig op hun stoel, wachtend op een geschikt moment om te vertrekken. En dit alles, omdat de glazen wel op tafel staan, maar leeg zijn. Jezus wil u de glazen weer vol schenken. Zodat de muziek gaat spelen. Zodat de mensen met u feest kunnen vieren. Zich in uw gezelschap kunnen verheugen. In opdracht van God wil Jezus uw leven tot een feest maken. Hij wil het feest van uw leven redden.

Dit betekent niet, dat Jezus ervoor zal zorgen, dat er nooit meer een schaduw over uw leven valt. Het wil niet zeggen, dat er nooit meer iets te treuren zal zijn, nooit meer een teleurstelling verwerkt zal moeten worden. Maar zolang Jezus de glazen volschenkt, kunt u er tegen. Is het feest geen aflopende zaak. Wordt de feestzaal geen treurkamer. Mensen die zich de glazen door Jezus laten vol schenken, zijn feestgangers door dik en dun.

Amen.